

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

**Toledo, Francisco de
Coloniæ Agrippinæ**

11. De discordia, & pertinacia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

Merius vult, contendere cum illo dicitur. Vt autem, quando, & quomodo sit peccatum, dignoscatur, aliquot sunt notanda dicta.

Primum, impugnare veritatem notam, animo disputandi solū, vt fieri solet in scholis, nullū est peccatum, nisi in modo peccet, vt dicitur statim.

Secundo, impugnare veritatem, non tamen animo impugnandi, & contradicendi, peccatum est. Et, si veritas illa erat in Dei honorem, aut proximi notabilem vtilitatem, est mortale peccatum; vt, cum impugnantur res fidei, aut veritates morales, quę in proximo videntur redundare vtilitatem. Cum verò non est talis veritas huiusmodi, quales reperiuntur in huiusmodi scientijs multa, est veniale.

Tertio, hoc etiam dicendum est, cum quis impugnat veritatem, quam putat esse falsitatem, sed absque ratione putat. Vnde non excusantur hæretici impugnantes nostras veritates, licet putent esse falsitatem: id enim temerariè iudicant. Obseruandum hoc totum etiam est in priuatis contentionibus, quas quis facit in colloquijs familiaribus aliquando, cum contentio sit de aliquo, ex quo infamatur proximus, aut damnum patitur: & tunc talis contentio peccatum est mortale, cum graue est detrimentum proximi. Solet & altera via esse peccatum in contentione, puta, in modo: cum enim modus scandalum alijs ingerit, peccatum est.

Similiter, cum in eo miscetur iniuriæ; immò, cum sit cum magna exandescētia, & perturbacione: in hac enim frequenter est aliquod veniale; quamuis cum feruore aliquo, seruato modo, pro loco, & persona, non sit peccatum, immò studiosum sit. Iniuriæ verò, & scandalum, si grauiora sunt, mortale peccatum faciunt in contentione, dum scandalum sit actuum, quod rationabiliter auditores patiuntur. Hic igitur tunc, & ex hac duplici parte contingit, contentionem esse peccatum.

De discordia, & pertinacia.

CAPVT XI.

Quartā filia est, discordia, de qua S. Thom. tractat. 2. 2. quest. 37. Est autem discordia, voluntatum contrarietas: cum enim circa vnum & idem vnus vult, alter non

vult dicuntur discordes, id est, diuersi cordis. Cor enim voluntatem significare solet. Aliquando discordia est peccatum mortale, aliquando veniale, aliquando nullum est peccatum. Tunc est mortale, cum vnus ab altero discordat, ex intentione contradicendi, & hoc fine, nempe, vt discors sit ab eo; & est erga rem perniciosam, quia est contra Dei honorem, aut in graue proximi detrimentum: vnde, talis discordia in rebus, quæ ad fidem pertinet, aut in rebus, quæ ad aliorum utilitatem notabilem spectant, mortale peccatum facit. Ex quo fit, vt sit multum periculosa inter eos discordia, qui gubernandi munus habent: tunc enim, his duobus accedentibus, nempe animo discordiæ, & detrimento graui proximi, fit mortale. Cum verò animus est quidem contradicendi, tamen non cedit res contra Dei honorem, aut in graue detrimentum, est veniale. Deficiente verò tali animo, quareuera discordia est quia vtrique ita ratio dicitur volendum, & ratio probabilis est, tunc nullum est peccatum per se.

Quinta filia, est pertinacia, quæ quidem est animi adhæsiō in propria sententia, plus, quam oportet: quando enim aliqui firmiter tenent sententiam contra alios, quam res ipsa, & argumenta probent, dicuntur pertinaces; & in rebus contra Dei honorem, aut in graue detrimentum proximi, vt fit in rebus moralibus, aut in rebus medicinæ, tunc est mortale: his verò deficientibus, est veniale: pertinetque hoc vitium ad intellectum, sicut præcedens ad voluntatem.

De curiositate, quid, & quale peccatum sit.

CAPVT XII.

Curiositas non est propriè filia vanæ gloriæ, quamuis quodammodo reducatur ad ipsam, vt inferius dicemus. Potest autem sic describi, *appetitus sciendi inordinatus*. In cuius declarationem aduerte, duos esse appetitus in homine.

Vnus est, ex parte corporis, & hic est ad cibos, potus, & delectationes carnis.

Alter est ex parte animæ, qua parte homo ex natura rationali constat, & hic est ad scientiam, & rerum cognitiones. Et

sicut